GEMEENTE HILVERSUM
POSTBUS 9900
1201 GM HILVERSUM

BEZOEKADRES:
RAADHUIS
DUDOKPARK 1
TELEFOONNUMMER: 14 035
WWW.HILVERSUM.NL

Rekenkamer Hilversum
t.a.v. de voorzitter
dr. R.A. Elenbaas
Postbus 9900
1201 GM Hilversum

DATUM 8 juni 2021
ZAAKNUMMER 777835
BEHANDELD DOOR E. Bakker
TELEFOON (035) 629 2085
UW KENMERK -
BIJLAGEN -
BETREFT Bestuurlijk wederhoor eindrapport “Hilversum Mediacentrum als sleutelgebied”

Geachte heer Elenbaas,

Op 25 mei 2021 ontvingen wij uw eindrapport “Hilversum Mediacentrum als sleutelgebied” voor bestuurlijk wederhoor.

Graag spreken wij onze waardering uit voor uw inspanningen om tot deze gedegen procesevaluatie te komen. U heeft met veel betrokkenen gesproken en een uitgebreid feitenrelaas gemaakt, die bij elkaar genomen het proces van het aan- en afmelden van het sleutelgebied Hilversum Mediacentrum helder reconstrueren. Uw rapport leidt tot drie kernconclusies en vier aanbevelingen om het samenspel tussen college en raad in de toekomst te verbeteren. Wij onderschrijven uw conclusies en aanbevelingen in hoofdlijnen en zullen dat in deze reactie toelichten.

Uw kernconclusies 1 en 2 beschrijven een reactief bestuur (college en raad) van Hilversum in bovenregionale samenwerking, dat zich bij tijd en wijlen voor voldongen feiten ziet gesteld. Wij zijn ons als college bij onze start in 2018 meer gaan oriënteren op, deelnemen aan en positioneren in bovenregionale samenwerkingsverbanden. Dat deden wij niet alleen in de Metropoolregio Amsterdam, maar ook bijvoorbeeld in de VNG en de G40, waar we sinds 2017 onderdeel van uitmaken. Deze beweging hebben wij gemaakt vanuit het besef dat de gemeente Hilversum niet alleen staat in het aanpakken van grote vraagstukken in het sociaal domein, het fysiek domein of de gemeentefinanciën. Onze verwachting was en is dat het samenwerken en kennis opdoen in deze bovenregionale netwerken de positie van Hilversum versterkt. Uw constatering van een reactief bestuur in bovenregionale samenwerking kunnen wij als college dus vanuit die context onderschrijven: ervarend, lerend en reagerend op wat zich voordoet. En zo kwam het dat zich in november 2019 de mogelijkheid voordeed om een sleutelgebied aan te melden. Dit was het eerste moment waarop wij ons als college georiënteerd hebben op noodzaak of wenselijkheid ervan. En dat was – in lijn met uw constatering – reactief en onder gevoelde tijdsdruk. Op 6 november 2019 hebben wij afgewogen of wij wel of niet op die rijdende trein zouden springen. In uw rapport beschrijft u duidelijk onze inzichten uit de eerste Omgevingsfoto en onze overtuiging dat hier zich voor Hilversum een kans voordeed om kennis en middelen aan te boren voor de Hilversumse vraagstukken van de directe toekomst. Wellicht te enthousiast, maar wel bewust zijn wij op de trein gesprongen. Overtuigd van het belang en de potentie van onze projecten voor Hilversumse inwoners en ondernemers, die het waard zijn om ons voor in te zetten. U beschrijft duidelijk in uw rapport dat de MRA ook zo denkt: vanuit de potentie van projecten. Dat is iets anders dan denken vanuit

‘ambitie’, zoals ons handelen later in het proces door veel partijen is geframed. Wij hebben in november 2019 direct het gesprek met de gemeenteraad gezocht; een gesprek dat naar onze indruk tot 29 februari 2020 in een opbouwend-kritische sfeer verliep en waarin wij steun hebben ervaren voor het initiatief om Hilversumse locaties met potentie ook buiten Hilversum zichtbaar te maken.

In kernconclusie 3 beschrijft u dat de aanmelding het participatietraject voor de Omgevingsvisie eind 2019 doorkruiste. Dat waren wij ons juist van meet af aan bewust. Wij hebben dit dilemma dan ook vanaf onze allereerste gesprekken met de gemeenteraad op resp. 13 november en 4 december 2019 benoemd. Daarin hebben wij het van belang van verbinding tussen beide processen benadrukt, ook wat betreft de participatie met de Hilversumse samenleving. In maart 2020 hebben wij de raad daartoe een concreet voorstel *(Addendum op bestuurlijk Plan van Aanpak ‘Aan de slag met de Omgevingsvisie’ (intensivering))* gedaan. En zoals u in uw rapport ook opmerkt, is door de coronacrisis en de bijbehorende maatregelen en de impact hiervan op de samenleving, de dialoog over dat voorstel tussen raad en college niet tot stand gekomen.

Wij hebben vervolgens ervaren dat de publicatie van de Strategische Notitie Sleutelgebieden - buiten het zicht van ons college - tot grote weerstand in de samenleving en veel aandacht in de lokale media heeft geleid. Uw conclusie dat raad en college in deze fase niet proactief handelden, onderschrijven wij. Op dat moment (maart, april 2020) lag onze focus op het invoeren van de door de rijksoverheid ingestelde coronamaatregelen. Wij gingen noodzakelijkerwijs over tot crisismanagement. Evenwel en achteraf betreuren wij het dat het ons in die fase niet is gelukt om tot een goed gesprek met de samenleving en gemeenteraad te komen over het integreren van de processen Omgevingsvisie en sleutelgebied. Dit hebben wij ook zo uitgesproken in de commissievergaderingen van juni 2020, die uiteindelijk hebben geleid tot het ‘afmelden’ van het sleutelgebied door het college.

Uit uw conclusies volgen uw aanbevelingen aan raad en college om meer op de (meerjaren)agenda van de MRA te anticiperen, voor meer grip te zorgen op het bestuurlijke proces binnen de MRA en de verstedelijkingsstrategie van de MRA een plek te geven in het lopende participatietraject met de lokale samenleving rondom de ontwikkeling van een Omgevingsvisie voor Hilversum.

Wij menen dat het sleutelgebied-proces inmiddels al tot een aantal wezenlijke veranderingen in Hilversum heeft geleid. Ten opzichte van eind 2019 zijn wij bestuurlijk en ambtelijk verder ingevoerd in en beter betrokken bij de bovenregionale samenwerking. Wij zien ook een grotere interesse en betrokkenheid van de gemeenteraad bij de (boven-)regionale samenwerking. Raad en college zien daardoor eerder de vraagstukken die op ons pad komen. Wij kunnen zo bestuurlijk beter anticiperen en de positie van de Hilversumse gemeenteraad voor het voetlicht brengen. Daarnaast zien wij ook dat de betrokkenheid van de gemeenteraad en samenleving bij het proces van de Omgevingsvisie versterkt is. Wij zagen in de afgelopen tijd verschillende uitingen van een veranderend gesprek tussen college en raad:

- Het proces van de Omgevingsvisie op basis van een hernieuwd Plan van Aanpak en waarover in 2021 intensief wordt geparticipeerd, is in de publieke en politieke opinie het belangrijkste proces en toetssteen voor bovenregionale processen.
- De raad is in positie gebracht om wel of geen betekenis te hechten aan het regionale koersdocument van de regio Gooi en Vechtstreek, in het licht van het gesprek met de Hilversumse samenleving over de Omgevingsvisie Hilversum 2040.
- Het regionaal woonakkoord wordt pas door het college van Hilversum getekend nadat de gemeenteraad (eerst) de Hilversumse woonvisie heeft vastgesteld.
- De gemeenteraad is goed in positie gekomen om een zienswijze van de raad te formuleren op het voorstel van de MRA transitiecommissie.
- Het bepleiten van de mogelijkheid van gemeenteraden en provinciale staten om zich uit te spreken over de verstedelijkingsstrategie MRA, waartoe een raadsvoorstel in voorbereiding is.
- De beeldvormende sessie in oktober 2020 over de lopende bovenregionale trajecten in het fysieke domein.

Wij menen dat uw aanbevelingen deze veranderingen verder kunnen ondersteunen. Specifiek voor de verstedelijkingsstrategie van de MRA zullen wij de gemeenteraad in juli 2021 voorstellen de verstedelijkingsstrategie MRA in 2022 definitief te toetsen, mede aan de hand van de opbrengst van fase 2 van het participatietraject Omgevingsvisie.

In het gesprek met u en de gemeenteraad over dit rapport verkennen wij graag de wensen en mogelijkheden van de gemeenteraad verder, om met elkaar beter te anticiperen: welke informatie is daarbij nodig, op welke momenten of manieren is het goede gesprek te voeren en welke praktische adviezen kunt u ons geven?

Dit hele proces heeft voor ons twee fundamentele vraagstukken opgeworpen, waarover uw rapport geen aanbevelingen doet. Als eerste: ondanks dat we nu meer zaken zien aankomen, sluiten we niet uit dat dit of een volgend college in Hilversum zich in een vergelijkbare situatie zal bevinden, waarin zich opeens kansen voordoen onder tijdsdruk. Wij zouden de rekenkamer erkentelijk zijn als zij daarover een concretere aanbeveling voor raad en college formuleert, over de gezamenlijk te zetten stappen in zo'n geval.

Het tweede vraagstuk gaat over de bestaande praktijk van de getrapte (indirecte) vertegenwoordiging van Hilversum in de MRA via de regio Gooi en Vechtstreek. Hoewel voor die praktijk bewust is gekozen, is dit proces van het sleutelgebied voor ons aanleiding om ons te bezinnen op de positie van Hilversum in de MRA. Wellicht is een meer directe positionering in de MRA zowel ambtelijk als bestuurlijk effectiever. Wij dagen u graag uit op deze stelling in uw finale rapport te reflecteren.

Wordt de vertegenwoordiging op bestaande voet voortgezet, dan is wat het college betreft één van de kritische succesfactoren voor het goed kunnen anticiperen op (boven)regionale agenda's een duidelijke, handelingsgerichte Regionale Samenwerkingsagenda voor de regio Gooi en Vechtstreek, vastgesteld door de gemeenteraden. Ons advies zou zijn om daar in de nieuwe bestuursperiode voortvarend mee aan de slag te gaan.

Wij kijken uit naar uw finale rapport en het gesprek met u en de gemeenteraad daarover.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Hilversum,

de gemeentesecretaris,	de burgemeester,
D. Emmer	Ch. B. Aptroot, wnd.